

S čím na vlny interentu?

Internetoví surfaři se konečně dočkali – v polovině listopadu Netscape oficiálně uvedl dlouho očekávanou novou verzi svého prohlížeče, Netscape 6. Jak si stojí ve srovnání s Explorerem 5.5 od Microsoftu, s MSN Explorerem a s norskou Operou 4.0?

Na počátku internetové revoluce byl pouze jeden prohlížeč – Mosaic – nekomerční software vyvinutý na akademické půdě pro účely výzkumu a vzdělávání. Potom se na obzoru objevila firma Netscape se svým komerčním prohlížečem Netscape Navigator a na webu se začaly dít věci. Už jeho druhá verze vyřadila až do té doby hojně používaný Mozaic a verze Netscape Navigator 3.0 se stala nejlepším webovým prohlížečem své doby. To bylo před pěti lety. Časy se však mění. Microsoft si brzy uvědomil své zaostávání na poli internetových aplikací a pustil se do vývoje svého vlastního prohlížeče Internet Explorer. První dvě verze sice nebyly zrovna trhákem, ale následující IE 3.0 už byla natolik kvalitní, že srovnala krok s Netscapem. Mezi oběma prohlížeči se doslova strhl boj o to, kdo bude dominantním hráčem na poli prohlížečů WWW stránek.

Následovaly "čtyřkové" verze obou prohlížečů. Jak se však později ukázalo, Netscape, zřejmě ve snaze předehnat Microsoft a jeho nově připravovanou verzi IE 4.0, příliš spěchal a uvedl na trh ne zcela odladěný prohlížeč, v jehož kódu byla spousta nedokonalostí. Známou chybou čtyřkových verzí Netscapu bylo velmi pomalé zobrazování vnořených tabulek a špatná implementace standardu CSS (Cascading Style Sheets). CSS byl navržen konsorciem W3C jako standard v již roce 1996 a oba rivalové se jej snažili zapracovat do svých prohlížečů. V případě Netscapu 4.x však nebyla implementace zrovna šťastná. Stránky využívající CSS se buď zobrazovaly velice špatně, nebo způsobovaly "zatužení" celého počítače. Internetová komunita nejprve tiše mlčela, tvůrci WWW stránek se poté rozčilovali v internetových konferencích, a když Netscape přislíbil, že všechny problémy odstraní jeho nová verze 5.0, tiše čekali, co se bude dít.

Mezitím se na druhé straně oceánu objevil prohlížeč Opera, který byl napsán norskými programátory jako alternativa k oběma existujícím prohlížečům. Opera se již od počátku vyznačovala velmi nízkými nároky na hardwarové vybavení (běží už na 486 s několika MB paměti) a místo na disku. Až do verze 4.0 se instalační balík Opery vešel na jednu jedinou disketu (tedy do 1,4 MB!). Vývoj prohlížečů pokračoval. Microsoft uvedl Internet Explorer 5.0 se silně přepsaným a zoptimalizovaným jádrem a na vykreslování stránek to bylo znát. S rozšířenou podporou internetových standardů (XML, CSS, DHTML a další) a několika šikovných vymožeností typu integrovaný "Radio bar" se IE 5.0 stal velmi rychle oblíbeným prohlížečem internetové komunity.

S napětím se očekávala pětiková verze Netscapu, ale představení se nekonalo. Netscape, vědom si chyb svého prohlížeče, zprvu usilovně pracoval na nové verzi 5.0. Během vývoje však zřejmě zjistil, že jádro prohlížeče, které zobrazuje stránky, je již hodně zastaralé, a rozhodl se pro razantní krok – napsat zcela nové jádro. K jeho tvorbě byla přizvána také internetová komunita prostřednictvím projektu Mozilla.org a jádro nově vyvíjeného prohlížeče dostalo název Gecko. Díky přepisování celého kódu se však vývoj neúměrně protáhl. Mnoho frustrovaných vývojářů se mezitím odvrátilo od Netscapu, své stránky začali optimalizovat pouze pro Internet Explorer a Netscape ztratil cenná procenta tržního podílu (z původních 90 % v roce 1994 klesl až na současných 12 %).

Vývoj pokračoval dál. Microsoft uvedl novou verzi 5.5 svého Internet Exploreru a norská Opera povýšila ve verzi 4.0 na plnohodnotný prohlížeč s podporou Javy a s mailovým klientem. Ve snaze nabídnout alternativu k uživatelsky přívětivému systému AOL (America On Line) uvedl na podzim tohoto roku Microsoft "uživatelsky přívětivě laděnou" verzi IE ve formě MSN Exploreru. Netscape oficiálně uvedl dlouho očekávanou novou verzi svého prohlížeče až v listopadu 2000, a to pod názvem Netscape 6.

Pojďme se nyní podívat, co přinesly nové verze všech výše jmenovaných prohlížečů.

Internet Explorer 5.5

Zatímco Netscape prodělal kompletní přestavbu ve své verzi Netscape 6, Internet Explorer potkalo podobné přestavování jádra již v pětikové verzi. Nová verze 5.5 je tedy pouze vylepším už tak dokonalého prohlížeče. Oproti předcházející verzi se může nový Internet Explorer pochlubit hlavně

vylepšenou podporou standardů DHTML, CCS2, HTML + TIME.

Kromě toho přichází celá řada drobných vylepšení, které uživatelům zpříjemní práci s internetem. Jde například o funkci náhled před tiskem (Print Preview), automatické vyhledávání (Auto Search), vylepšenou podporu off-line brouzdání stránkami uloženými do cache na disku, možnost vertikálního rozložení textu, vylepšená podpora rámu s možností vrstvení a mnohá další vylepšení uvnitř, které průměrný uživatel nepostřehne, zato usnadní život vývojářům intranetových aplikací (práce s DHTML objekty atd.).

Podobně jako Internet Explorer 5.0 se ani verze 5.5 neobešla bez chyb, a tak krátce po uvedení následoval první "service pack" (SP). Ty nejzávažnější bezpečnostní díry byly naštěstí odhaleny a opraveny již v SP pro verzi 5.0 (oprava celkem 40 chyb), takže se dalo očekávat, že verze 5.5 již bude značně odladěným produktem. Jak se však ukázalo, několik drobných chyb se nakonec objevilo i u verze 5.5.

Nejenom průměrní uživatelé, ale také mnoho vývojářů a tvůrců webových stránek se shoduje v názoru, že Internet Explorer 5.0 a 5.5 je v současné době asi nejkvalitnějším prohlížečem na internetu (ať již z hlediska rychlosti či z hlediska nabízených funkcí). A co více, Microsoft už pracuje na verzi 6.0.

Netscape 6

Změny v nové verzi jsou patrné již při instalaci. Podobně jako IE 5.5 také Netscape 6 využívá speciální instalátor, ve kterém si uživatel nejprve zvolí typ instalace (plná, doporučená atd.). Instalátor potom začne stahovat a instalovat jen ty části aplikace, které byly vybrány. Minimální instalace vyžaduje stažení 7,5 MB, kompletní instalace potom 24 MB. Šikovnou funkcí instalátoru je tzv. Smart Download, který dovoluje přerušit stahování (způsobené například výpadkem linky) bez ztráty již pracně stažených dat a následně pokračování ve stahování po navázání nového spojení.

Co se samotné aplikace týče, nové jádro Gecko je skutečně velkým krokem kupředu. Netscape 6 je tak o poznání rychlejší než všechny jeho předešlé 4.x verze. Podstatný nárůst rychlosti lze pozorovat hlavně při zobrazování stránek s mnoha tabulkami. Vývojáři se konečně dočkali kvalitní podpory standardu CSS1, který na rozdíl od předchozí verze skutečně funguje a netuhne prohlížeč (alespoň ne tak často). V podpoře standardů si Netscape 6 hodně polepšil. Kromě HTML 4.0, XML 1.0 a CSS1 podporuje z větší části také standardy CCS2, ECMA-262 a Level1 DOM. Netscape Navigator však není jedinou aplikací programového balíku Netscape 6. Mezi další užitečné aplikace patří emailový klient (Netscape Mail), který svou paletou funkcí uspokojí i náročné uživatele, a v neposlední řadě také HTML editor (Netscape Composer) pro tvorbu WWW stránek. Plná instalace obsahuje ještě AOL Instant Messenger a aplikaci Net2Phone určenou pro levné telefonování z internetu na pevnou linku. Nepochybnou předností Netscapu 6.0 je již tradiční podpora širokého spektra platform a operačních systémů – kromě Windows a Maců například stále více populární Linux.

Oddělení jádra prohlížeče (Gecko) od operačního systému přineslo možnost naprosto stejného vizuálního zobrazení stránek na všech systémech. Příjemným "vedlejším produktem" odděleného jádra je zcela nová funkce – možnost tvorby libovolného uživatelského rozhraní (libovolné "image") prohlížeče, tzv. skinování. Tato funkce je uživatelům známá z programů jako WinAmp. Netscape standardně dodává dva typy "skinů" – Classic a Modern. Zatímco Classic dodává novému prohlížeči "klasický" vzhled jeho předchůdců, Modern vznikl vyváženou kombinací firemních barev – modré a šedé. Fanoušci "skinování" však najdou na internetu celou řadu dalších "skinů". Netscape dokonce dodává speciální software, s jehož pomocí si mohou nadšenci vytvořit svůj vlastní "skin". Jak se ukázalo po prvních zkušenostech při a po instalaci, ani nová verze není bez problémů. Tak například už samotný instalátor se spolehlivě zhroutí, zvolíte-li si místo doporučené instalace (Recommended) instalaci jen vybraných komponent (Custom). Dalším nepříjemným problémem jsou chybějící funkce v Javascriptu. Konkrétně jde o funkci submit(), s jejíž pomocí lze odeslat data z formuláře bez nutnosti stisknutí tlačítka. Přetrvávají komplikace s přihlašovaním do zabezpečených adresářů a i přes výrazné zrychlení v zobrazování stránek je Netscape stále viditelně pomalejší než Internet Explorer 5.x.

Opera 4.0

Překvapením srovnávacího testu byl norský prohlížeč Opera. Jeho poslední verze 4.0 se může pochlubit nejen emailovým klientem, ale také podporou mnoha internetových standardů (HTML 4.0, CCS1 i CCS2, XML, DHTML). Do nové verze byla dokonce pokusně zaimplementována i podpora protokolu WML, který využívají wapové servery k zobrazování stránek na mobilních telefonech.

Zarážející je také rychlost, s jakou Opera zobrazuje WWW stránky. V tomto ohledu bezpečně konkuruje svým "zaběhnutým" kolegům z programátorských dílen Microsoftu a Netscapu. Vývojový tým Opery to zdůvodňuje tím, že jádro prohlížeče nevychází z Mozilly, ale je zcela původní.

Z uživatelského hlediska nabízí Opera několik zajímavostí, jako je funkce "Náhled před tiskem" nebo spodní lišta zobrazující podrobné informace o stavu načítání stránky. Avšak ani Opera neumí pracovat se stránkami uloženými v adresářích, jež vyžadují dodatečné přihlášení. Na rozdíl od Netscapu však tuto nedokonalost na sebe ihned oznámí, takže uživatel alespoň ví, na čem je.

Základní instalace Opery 4.0 zabírá 1,8 MB, takže se již nevejde na jednu disketu jako předcházející verze. Plná verze Opery 4.0 je mnohem baculatější (celkem 9 MB), neboť obsahuje kompletní podporu Javy (podle standardu ECMA-262) od Sunu.

Celkově lze říci, že Opera 4.0 je vyspělým prohlížečem. Její největší nevýhodou tedy zůstává cena (39 USD). Plnou verzi Opery si však i přesto můžete stáhnout z internetu a zdarma ji používat po dobu 30 dní.

MSN Explorer versus AOL 6.0

Na podzim letošního roku uvedl Microsoft prohlížeč MSN Explorer, v němž spojil mnoho svých aktivit a produktů (poskytování přístupu do internetu, internetový portál MSN.com, MSN Messenger a prohlížeč Internet Explorer včetně emailového klienta pro službu Hotmail) do jedné, ucelené, vizuálně velice hezky zpracované aplikace. MSN Explorer se tak stal alternativou k podobnému, a v USA hodně rozšířenému systému AOL (taktéž poskytovatel připojení do internetu) a svým charakterem (zjednodušit připojení a práci s internetem jak se dá) je určen převážně americkým uživatelům.

AOL sice patří mezi zaběhnuté systémy (v září byla uvedena již jeho šestá verze), ale MSN Explorer má hned od začátku jednu podstatnou výhodu – je zcela zdarma a jeho instalace a užívání nevyžadují přednostní zřízení placeného účtu v síti MSN pro přístup do internetu. MSN Explorer tak mohou využívat i čeští uživatelé internetu.

Závěrem

Tolik k přehledu nových verzí prohlížečů WWW stránek. Který z prohlížečů se tedy vyplatí nainstalovat? Vývojáři internetových aplikací určitě ocení upgrade na Internet Explorer 5.5. Tvůrci stránek by si kromě IE 5.5 neměli nechat ujít Netscap 6 už jen z toho důvodu, aby otestovali, jak jejich stránky "chodí" pod novou verzí. Pro zájemce z řad vývojářů a tvůrců stránek lze dále doporučit nainstalování 30denní zkušební verze Opery, aby se ujistili o tom, že jejich stránky se v Opeře zobrazují tak, jak mají.

A co doporučit klasickým uživatelům internetu? Pokud máte již nainstalován IE 5.0, upgrade na verzi 5.5 sice není životní nutností, ale už jen kvůli funkci "Náhled před tiskem" se hodí. Pokud však brouzdáte internetem s Netscape 4.x a nehodláte se svého oblíbeného prohlížeče vzdát, potom co nejdříve upgradujte na Netscape 6. Ihned po krátkém vyzkoušení zjistíte, že stránky se načítají rychleji a jsou také o poznání hezčí.

A pokud máte svou poštovní schránku na Hotmailu a potrpíte si na příjemné a jednoduché uživatelské rozhraní, nepamenejte nainstalovat alespoň na zkoušku MSN Explorer.

Martin Dvořáček
mailto:martin.dvoracek@vogel.cz

infotipy:

- Internet Explorer
<http://www.microsoft.com/ie>
- MSN Explorer
<http://explorer.msn.com/home.htm>
- Netscape
<http://www.netscape.com>

· Opera
<http://www.opera.com>